

Johannes Buchholtz: af "Egholms Gud"

(Roman fra 1915)

Kap. II

For hvert trin, Egholm gik ned ad trappen, steg han samtidigt et trin ned fra raseriets tinder. Da han trådte ud på stenbroen og lod porten falde til bag sig, var han sagtmodig som en eremit.

Et vindstød puffede ham over mod et nedløbsrør og gennemisnede ham med et styrt af støvregn, men han tog det, som man tager en god vens spøgefulde indfald. Det gjorde heller ingenting, at blæsten lidt efter stak en klam fangarm ind ved halslinningen og helt ned under armhulerne, eller at den slog ham med flad hånd for munden, så han tabte pusten. Han blev ikke vred over, at gadens vandstrømme fulgte naturlovene og stillede sig i samme højde inde i og udenfor hans hullede støvler. Stilfærdigt trykkede han hatten fastere, bøjede sig i underkastelse forover og søgte beskedent ind til husene for ikke at gå blæsten i vejen.

Uroen i hans blod var stilnet, han havde bare ganske almindelig menneskelig travlt med at nå til mødet i rette tid.

Gade efter gade pustede deres våde ånde imod ham. Han krydsede Vestergade, hvor butikkerne flammede vindue ved vindue og hvor en vogn med teatergængere nær havde kørt ham ned. Så fordybede han sig atter i sidegaderne og nåede endelig gennem en smøge ind i en gård, hvor der brændte lys bag de kendte staldvinduer i Johannesbrødrenes sal.

I forgangens mørke var luften tyk af mug og kalklugt.

Egholm blev greben af en barnlig befippelse over, at de allerede var begyndt derinde, han glattede omhyggeligt sin hårkrans og tørrede vandet af ansigtet med havelokkens slag, inden han famlede sig til dørgrebet og trådte ind.

Salen var halvfuld, unge Karlsten stod på scenen og holdt, som han plejede, en slags prædiken, hvis formål var, at holde tiden hen, til gamle Karlsten kunne slippe herhen fra sin forretning. Alle vidste, at således var det, og alle bar det med tålmodighed, undtagen unge Karlsten selv, der svarligen længtes efter afløsning.

Da han hørte døren gå, bøjede han sig i knæene og forover for at se under lamperne, hvem det var. Samtidigt gik han videre i teksten, kun lidt mere anstrengt og stødvis.

Først da Egholms blanke isse fangede lyset, rettede han sig med et skuffet ryk, gabede, stak resigneret hænderne i lommen og sagde:

- Altså – som sagt, kære venner -!

Egholm krøb stille ind på en vaklende bænk, og dækkede sig bag fru Larsens brede ryg.

Salen var ikke stor, men der var hjerterum i den.

Lørdag og søndag aften gyngede dens mørke brædder under fabrikspiger med høje træhæle og slagtersvende, hvis slips gled op i nakken, i en sveddryppende dans, mens beværteren fra forhuset sad på en kasse ved døren og trak propper op.

Om onsdagen fra 6-8 skummede en sergent over et hold forvildede højskoleelever, der trampede rundt i *almindelig gang, på fodballerne* eller *giv agt løb* uden nogensinde at komme i denne eksplosionstakt, der ene gør en sergents hjerte glad.

Når Johannesbrødrene kom kl. 8 var luften tåget af kridt, slemmet i højskolesved og det hændte, at *de fire sidste* endnu asede med at sætte hesten på plads.

Kun i tre timer rådede menighedens fred i salen, allerede nogle minutter over 11 stak fantastisk klædte skikkelser deres blege, men fordrende ansigter ind. Det var handels- og kontormedhjælperforeningens diletantskuespillere, der med klog beregning havde valgt netop onsdagen for at nyde godt af brødrenes kakkelovnsvarme. Andet ønskede de øjensynligt ikke at få del i. De klaprede med døren, peb og lavede smæld med tungen, hvis det trak ud med gudstjenesten og de sprang overdrevent høfligt helt op på hinandens tæer for at give plads, når den lille skare forlod salen.

Salen blev desuden brugt til auktioner, Egholm kom der ofte i den anledning. Han holdt af at lade auktionsfeberen gribe sig.

Karlsten talte stadig.

Egholm lod åndsfraværende blikket flakke fra trappen og klatretovene til fortæppets lasede kant, der bølgede i trækken som finnen på en fisk.

Nogen opmærksom tilhører var han foreløbig ikke, han tilstod gerne, at han mindre kom for at høre på evangelistens opbyggelse, end fordi døren til Guds skatkammer altså var i denne sal. Nøglen til det havde han jo i sit hjertes dybe tro, tænkte han og følte, efter en pludselig indskydelse, om tiendepengene sad hvor de skulle. Jo, gudskelov.

Det var dog også en uendelig tid Karlsten holdt den gående i aften. Hans stadige slagord var det ikke særligt originale: *Kære venner*. Han brugte det, som knuderne der i klatretovet, til at hvile ud på og der var sommetider længe imellem, at han spyttede i hænderne og gik videre. Enhver kunne se, at han i sin tale aldrig ville nå højere end til loftet, men alligevel udtrykte hans ansigt, der var blåprikket af skægstubbe og gennemkrydset af grove furer, en fiffighed, som løste han et vanskeligt problem eller – berettede enkelthederne i en udspekuleret pibehandel.

Egholm vidste, at Karlsten havde rejst som uldkræmmer, før han blev evangelist og på en måde havde han ikke helt opgivet sit gamle erhverv endnu. Han udkrammede jo de evige sandheder som et par unævnelige – se hvor heluldne de er og mærk, hvor de er tykke og uopslidelige.

I mangel af noget mellem hænderne stak evangelisten dem i lommen og gestikulerede med dem der. Snart knyttede han næven, så lommen var udspændt som af en svær revolver, snart hev han ud i bukserne som i en harmonika, og i pauserne kløede han sig gemytligt, først med den ene hånd, så med den anden.

Endelig, endelig sluttede han af og sang for af en tynd sangbog.

Salen lavede op, harkede og flyttede lettet på sig. Midt under salmen gik døren. Evangelisten bøjede igen i knæene, og da han rev begge hænder op af bukselommerne vidste hele menigheden, hvem der kom.

Det var hans fader, gamle Karlsten, menighedens ældste og indehaver af dens højeste værdighed: Engel.

Udenfor menigheden desuden indehaver af en indbringende isenkramforretning.

Langsomt skred han gennem salen, mens alle ansigter drejede sig syngende mod ham. Hans sorte klæder gjorde ham fornem, hans sølvhvide hår og profetskæg gjorde ham hellig. Vanskeligt kunne man tænke sig en skikkelse, der med mere værdighed tog det tunge englenavn på sig.

Den eneste adgang til den lille scene var ad tre ølkasser stillet i trappetrin ovenpå hinanden. Under engelens fødder forvandlede de til guldtrin på himmelstigen.

Unge Karlsten mumlede et par ord, så på sit ur og forsvandt som en udstødt. Gamle Karlsten bad med sin inderlige, ligesom grådkvalte røst for menighedens fremgang.

Egholm følte sig øjeblikkeligt grebet. Dette er samtale med Gud, tænkte han.

Lamperne i suffitterne fik engelens øjne til at stråle – eller måske kom det af, at han så Gud, som det jo var lovet de rene af hjertet.

Lige bag sig hørte Egholm én briste i gråd, han drejede hovedet og så, at det var skomager Lystrup, hans flade brune fingre krummede sig op og i, og det benede hoved, med det mærkelige fjerhår vuggede frem og tilbage, medens han græd og jamrede uden at dække ansigtet.

Lystrups rørelse bredte sig til alle sider. Inden et sekund havde den nået bagerste bænk, hvor konerne fra stiftelsen sad. Der kom bevægelse i sjalerne, de stønnede og flyttede på sig med små ryk. Egholm bemærkede med undren, at også døve Maren græd.

Det var altså åbenbart, at engelens påvirkning nåede frem ad andre veje end lydend.

Egholm kom i stærk bevægelse, han tog øjnene til sig og så mod gulvet for at finde et fast punkt, men fru Laursens ryg begyndte at gå, og det skulpede i hendes svære krop. Inden i sig følte Egholm en smerte, der lignede sult, han hævede blikket og syntes gennem tårer at se store sammenfoldede englevinger bag Karlstens ryg. Da overgav han sig ganske og græd voldsommere og mere højlydt end nogen anden, ja der var dem, både foran og bagved, der holdt inde med gråden, for at se på ham.

Unge Karlsten havde stillet sig op ad væggen lige ud for Egholms bænk og nød hans betagethed. Rynkerne i Karlstens ansigt spillede og dannede stadig ny labyrinter, hvori det var vanskeligt at finde ind. Så snart engelen sluttede bønner, gled unge Karlsten ind på siden af Egholm.

- Det var rørende, sagde han beundrende. – Den slags er det folk vil ha'. Ja-ja, det var lige sager.

Egholm tørrede sig undseligt over øjnene.

- Sådan skulle man kunne køre omkring med jer. Men, tilføjede han med pludselig foragt i sine runde, blålige vædderøjne, - det er nu snart også det eneste, der har gjort far til Engel. Når han har jer her i salen, så er han en ka'l, men hvem får salen fyldt, kære mand?

- Mit distrikt er hele Fyn og det halve Jylland! Jeg er jo evangelist – menneskefisker. Jeg snakker også godt – det må jeg selvfølgelig for at få bid af fiskene.

Hørte De min tale nu i aften? Ja, den var der nu ikke så meget ved, det kom af, at jeg egentlig var færdig med den, allerede da De kom. Men jeg skal også op med én til – den er bedre. Jeg skal nok finde ordet. Ikke?

- Jo, sukkede Egholm høfligt.

- Ja, De må sande det, lo evangelisten, - for De var selv *færdig*, da jeg tog fat. Er det ikke også sandt da?

- Guds egne ord – forsøgte Egholm

Unge Karlsen morede sig så alle hans brune tandstumper synedes.

- Selvfølgelig, kære mand, selvfølgelig, men hvem valgte dem ud? Guds ord siger De, men Guds ord, det er snart alt muligt. Man skal vælge ud af det akkurat, som jeg vil sige en fisker vælger madding til hver slags fisk.

Guds ord! – Hæ! Bibelen er li'som et helt spil kort. Det siger ingenting før der er givet rundt.

- Jeg synes ikke om den sammenligning, Karlsen, dog vil jeg sige, at – så vidt jeg ved – stikker intet kort klør es.

Da lo evangelisten godt og sagde:

- Hvis spar er trumf kan man stikke klør es med en lille bitte sort knægt! – I aften kommer her én – en ny – som jeg har arbejdet med i over to år og som ene og alene havde respekt for Helvede. Sådan skal hver have sit. *De* var nu nem nok, Egholm, De skulle have den om Himmels sluser, der åbner sig. Tror De ikke jeg husker det? Nå, det er også lige meget, blot at – blot at -

Karlsen blev åndsfraværende hver gang døren gik.

- Blot at Gud får jeres sjæle. Og det skal far nok sørge for.

Egholm følte sig ilde berørt.

Der samtledes nu klyngevis, særlig trængtes man om at komme i engelens nærhed. Johannes Landpost med de udvidede grønne pupiller så rasende til fru Laursen, der gik frem som ko mellem siv.

Om jeg holdt mig lige bag hende ville jeg komme igennem, tænkte Egholm og lattede på sig, han ville dog i det mindste takke - -

- Jeg troede det var hende, sagde Karlsen i hans øre.

- Hva'!

Karlsen satte sit vidunderligt svedne ansigt lige mod Egholm, plirrede med øjnene og hviskede.

- Jeg tror nok, det er den bedste guldfisk, vi har fanget endnu. Hende jeg talte om før.

Egholm glemte alt andet.

- En dame siger De. Hvem? Kommer hun her i aften?

- En dame ja, sagde Karlsen, næsten kvalt i selvfølelse. En bedre dame. Og han gjorde et par tvivlsomme eller hjælpeløse fagter. - Men om hun kommer eller ej, det får tiden vise.

Noget efter sagde han med sin egentlige, jydsk stemme: - Jeg er lige ved at revne af spænding.

- Jamen hvem er det da, sagde Egholm ophidset.

- Hendes navn er fru Westergaard!

- Det vil da ikke sige - - Spritfabrikantens enke?

- Hundrede tusind, sagde evangelisten blot og gjorde en naturtro bevægelse, som stak han en tegnebog til sig. Men i næste nu slog han over i sin prædiketone, en efterligning af Engel Karlsens grådfyldte røst.

- Fru Westergaards sjæl higede mod Zions Bjerg. I to år har jeg råbt ud i ørkenen og beredt vejen for hende, vejen til Johannesbrødrenes Menighed. Først nu spiredes mit ord i hendes hjerte. *Ude på villaen.*

Han greb Egholms hånd og trykkede den længe og fast, hvilket brugtes meget her i salen.

Døren gik, men den, der kom var kun fotograf Mejlbj. Evangelisten rynkede hånligt på næsen og så den anden vej.

Mejlbj var nu også en sær afstikkende person. Her mellem alle de af Gudhengivenhed bøjede rygge holdt han sin så rankt, som en rekrut. Dertil var hans blik ikke ydmygt, som det sømmede sig i Guds hus, men hvast og udfordrende, endda hans blå øjne var en drengs. Hvad ville han egentlig her aften efter aften. Droges han af noget stærkere, men forsøgte lig Saulus at stampe mod brodden? Måske.

Egholm så hovedrystende efter ham, da han trampede gennem salen, lukkede sit cigarrørretui med et knix og satte – næsten lidt for formløst – op på hesten.

Mejlby og han fulgtes ofte hjemad efter møderne, men Egholm måtte føre ordet og fik kun et vrissent he eller hæ til svar, en art gøen, uforståelig for mennesker.

- Kender De noget til Mejlby? spurgte Egholm.

Karlsen lod en finger skrive cirkler foran sin pande, men fik ikke tid til yderligere svar, for i det samme kom fru Westergaard.

Hun blev stående inden for døren og krængede det våde slør op over edderdunshuen.

Hun var lang og mager, hver af hendes kantede bevægelser var en gammeljomfrus og hendes tøj så ud, som om hun lå med det om natten.

- Skam dig slemme hund. Ud med sig. Mirre da -

Hun drejede sig og gennede med sin drivende paraply efter en vims puddel med tungen ud af flaben.

- Der er hun! råbte unge Karlsen. Derefter blev salen så stille, at hundens klør hørtes mod gulvbrædderne. Alle munde stod åbne ligesom i et langt sugende forbavselsens åndedrag.

Småskændende, genert gik hun usikkert et par skridt frem. Unge Karlsen stødte Egholm tilside og løb bukkende imod hende.

- Hvad har hunden gjort? sagde han hyggeligt beleven. – Lad bare den gå. For sent – nej ikke spor. Vi er knap begyndt endnu. Vi sad bare og talte et ord med hinanden, sådan fra hjerte til hjerte. Kom I kuns begge to. – Ja-ah, hvapse kender du mig ude fra villaen?

Unge Karlsen bukkede sig og muflede hundens ører.

- Han må være kommet ud og fulgt efter mig. Jeg forstår 'et ikke -

Unge Karlsens øjenkugler rullede rundt for at mærke sig hvilket indtryk damen gjorde på menigheden. Han blev ikke skuffet. Hvis Apostelen Johannes, der efter traditionen havde stiftet menigheden, var kommet som gæst, kunne det ikke have vakt større røre.

Egholm havde i sin tid virket som et tordenslag, da han, som dog havde været embedsmand ved jernbanen, viste sig i denne menighed af puklede skræddere og halte skomagere, af lemmer fra stiftelsen, kort sagt af alt hvad der var luvslidt, ganske vist med den store isenkræmmer Karlsen i spidsen. Men fru Westergaard var som et jordskælv, der slog alle næsegrus om. Hvert barn i byen kendte jo hendes villa og hendes hund, der sad med til bords.

Johannes Landpost stod stivnet som i rædsel op mod væggen.

Madam Kvist, hvis øjne krøb helt ud under brilleglassene spurgte i sit enfoldige hjertes forundring:

- Men hvad i alverden ska' hun her i menigheden?

Den lille sorte natmandskone, madam Strand, nejede og mumlede i et væk:

- Å den ære, den ære.

Hendes ord fandt genklang hos de fleste.

Egholm rankede sig og søgte at fange fru Westergaards blik, men lod, da det ikke lykkedes, alligevel sit buk gå af.

Kun den uforbederlige fotograf sad drengagtig på sin hest med stram fornærmelse i ansigtet.

Ved de tre trin stod gamle Engel Karlsen, rede til, som en Sankt Peter, at modtage fruens sjæl. Han tog begge hendes hænder og trykkede dem varmt og længe.

- Der er glæde både her og hos Gud i aften for den nye discipel, sagde han bevæget. Når han talte gik det store hvide skæg op og ned ligesom understregende ordene.

- Vi vil bede takkebønnen, som vor sæd og skik er. Tag kun plads her foran, fru Westergaard.

Fruen talte endnu febrilsk om hunden, den satte labber alle steder, men det kom af vejret. Den havde ellers galocher -. Hun ville sætte sig, men da alle de andre samtidigt sprang op, vaklede bænken under hende.

Ja der turde hun nu ikke sidde. Nej, for det turde hun nu ikke. Nej –

Fru Westergaard tillod sig at have nogle små-særheder. Hun havde været ugift til sit 46ende år.

Egholm havde forudset dette med bænken. Som en yngling for han ud af salen over gården til beværtningen i forhuset.

- Å, en stol – lån mig en stol, fru Westergaard er derovre.

- Fru Westergaard!

- Fru Westergaard!

Forpustet kom han tilbage med en amerikansk gyngestol, som han ydmygt overgav til fru.

Menigheden havde nu ordnet sig i kileform, som flyvende vildgæs. Forrest af alle sad den nye discipel i sin vippende stol. På næste bæk var evangelisten Karlsen og Egholm alene og bagved

dem igen kom de øvrige brødre og søstre efter værdighed og ærgerrighed.

Hele flokken styrede mod solen, gamle Engel Karlsen, der fra scenen bad og prædikede, gribende og grådkvalt som altid.

- Ligesom en hjort skriger efter vand, så skriger min sjæl til dig, oh Gud. Min sjæl tørster efter Gud, efter den levende Gud. Når skal jeg dog komme og ses for Guds ansigt.

Han vred sine hænder i stor vånede og skjulte derefter sit ansigt.

- Min gråd er blevet mit brød dag og nat.

Også jeg må græde for brødet, tænkte Egholm bevæget.

Gamle Karlsen sluttede med Fadervor og der blev igen sunget.

- Nu er det mig igen, hviskede evangelisten. Læg mærke til hvad jeg siger til hende.

Der var kommen ligefrem flugt og fart over hans tale. Man mærkede, at han havde et mål. Indledningen var svagest, thi han bibeholdt af gammel vane sit – kære venner – endda hvert ord var rettet til fru.

- Nu til slut vil jeg sige Dem tak, fordi De for første gang er kommet hen til os, kære venner. Forhåbentlig bliver det ikke den sidste gang, kære venner. Midt i al Deres rigdom og luksus og vellevned *ude på villaen*, har De gået og savnet et opbyggelsens ord. Ja, sådan kan det gå, kære venner. De går i kirke og De går hjem igen. Savnet er lige stort.

Men en skønne dag, ringer en fattig ulærd evangelist på, *ude på villaen*.

Og, er det ikke mærkeligt og forunderligt, kære venner – han har ordet, opbyggelsens ordet.

Da unge Karlsen havde fået sig selv så smukt placeret, roste han sin discipels lærvillighed og hendes gode hjerte. Hun var jo netop kommet i aften, en første onsdag, for at betale sin tiende. Nej, hun holdt sig ikke tilbage. Men det ville også være dumt at knibe en øre på det punkt. Gud så jo durk igennem skatoller og sparekassebøger. Og han ville ha', hvad han skulle ha'. Sådan var han nu. Ve den, der falder i den levende Guds hænder!

Helt nede ved døren havde gamle Karlsen beskedent sat sig tilrette på den yderste ende af en bænk.

På skødet holdt han en sortlakeret blikæske. Medens man sang en salme hørtes han rasle med en nøgle og lukke æsken op.

Bænken stod således, at disciplene kun kunne komme forbi enkeltvis. Konerne fra stiftelsen, der havde siddet bagerst, blev nu de første til at passere. Egentlig var de tiendefri, da de ikke havde anden indtægt end mad og husly, men de fleste af dem lagde alligevel en rød toøre eller femøre hos engelen, endskønt han ikke så meget som så op.

Hvad skulle han se efter? Pengene var jo ikke til ham selv, men til Gud. Han sad bare og holdt på en lille sortlakeret blikæske.

Der var en smækken med portemonnælåse og en blød klingren af penge. Skomager Lystrup tabte sine på gulvet og kravlede fortvivlet under bænken efter en forsvunden skilling.

De, der havde betalt, blev stående for at se de efterfølgende lide samme skæbne.

Fru Westergaard, evangelisten og Egholm fulgtes ad.

- Jamen, hvordan bærer man sig ad, når det nu ikke går lige op? Sagde fru, der nervøst arbejdede med den vanskelige tiendeberegning.

- Det går altid lige op, smilede Karlsen overlegen.

- Med kroner forstår jeg det nok. Ti kroner giver én krone. Men når der nu både er kroner og øre?

Hun opgav det umulige og krammede en bog op af en lille taske.

- Se selv her. Jeg får nemlig mine penge på bog, oplyste hun. – Hæver altså.

Egholm trippede på tåspidserne. Evangelisten borede sig frem, hans ansigt var en sælsom blanding af edder og sødme, ja selv gamle Karlsen stak penge kassen under armen og rejste sig.

- Mine briller – og han slog sig på lommerne så tienden sang i kassen.

- 266 kr. 30 øre.

Denne sum stod gentaget i skraverede rubrikker nedenunder hinanden, atter og atter, med hendes navn udfor. Der gik en mumlen gennem den ventende skare.

- Hvor meget var 'et?

- Oh – at tænke sig -! Hver måned!

- Det er over halvtredje hundrede, slog skomager Lystrup fast.

- Det bliver 26 kr. 63 til os, sagde evangelisten Karlsen, som ingenting.

- Ikke – og 63, sagde fru energisk og så sig om efter hjælp.

Egholm tog øjnene til sig, det gjorde ham ondt at Karlsen havde så uomtvistelig ret.

- Jeg får selv kun 30 øre og skal af med 63! Nej tak, det er oprækkeri.

- Loven, loven. Gamle Karlsen trommede.

- Jeg finder mig ikke i det -. Fruens grå kinder havde fået et rødt sted.

- Ikke en øre under.

Unge Karlsen stod plantet i åbningen mellem bænkene og væggen. Han havde halvtøvler uden på bukserne og skrævede lidt. En ilde spådom stod skrevet, så at sige, mellem linierne, i hans ansigt. Hans skuldre trak sig lidt opad – et par jævnt gode skuldre var det.

Fru Westergaard stoppede med rystende hænder sin bog ned i tasken.

- Måske jeg må komme forbi?

- Det bliver nu alligevel seksogtyve, treogtres, sagde evangelisten uden at flytte sig en tomme.

- Jeg giver kun seksogtyve, tredive. Hun stampede. Mirre knurrede dæmpet og løb i ringe om Karlsens ben.

- Seksogtyve, treogtres!,

- Hys, manede gamle Karlsen, Vi tager, hvad fruene mener er rigtigt. Gud er langmodig, Laurits, gå hen og sluk hjørnelamperne.

Således reddede engelen ved sin mildhed og kløgt en sjæl for Johannesbrødrenes Menighed.

Det viste sig, at fruene havde summen optalt i et rum i tasken. Idet hun rakte den frem, sagde hun til Engel Karlsen:

- Men så er der altså intet Helvede?

- Er der intet Helvede?

Unge Karlsen stod på en bænk og pustede efter lampen.

- Nej, råbte han. – Nej, der er intet Helvede. Det ved du vel, vi talte om -

Engel Karlsen bøjede tavs sit hoved, men fruene stirrede vildt frem for sig.

- Helvede, Helvede. Gule flammer -

Nu kunne Egholm ikke styre sin utålmodighed længere. Fruene og de andre skulle dog få at se, hvordan en troende discipel ordnede sit mellemværende med Gud. Med en holdning og et smil, som kastede

han en rose til sin elskede, slyngede han papirposen med tienden ned i engelens kasse. Posen sprak ved stødet og mønterne skruede sig ud, så den gamle måtte vare med begge hænder og havde møje med at få kassen lukket.

- Vent, der er lidt endnu! Skreg Egholm og knækkede i stemmen. Han holdt sølvskeen højt i to fingre og pressede den derpå ind i sprækken ved låget.

Men kassen havde forædt sig og kunne ikke få skebladet ned.

Egholm følte, at der ingensinde før havde været så storslået en ofring.

Endnu én passerede det vanskelige sted, fotograf Mejlby. Ikke så meget som en rød øre betalte han, men Engel Karlsen så sagtmødig til den anden side.